

HINGETÕMBEAEGA ON VAJA: Kärdi ja Andrese sügis on olnud tegus – lisaks igapäevasele poliitiku- ja ajakirjanikutööle veel ka uue kirjastuse käivitamine, uue raamatu ilmumine, Kärdil «Õnneleidja» teleprojekt ja raadiosaade. «Varsti tulevad jõulud, võtame tempot maha. Võib-olla käime kuskil reisilgi ...» unistavad nad. FOTOD: KALEV LILLEORG

Kärt ja Andres Anvelt: «Meid pole karta vaja!»

Kui ühes peres on mees poliitik ja naine ajakirjanik, on see neile, kel luukered kapis, nagu punane rätik härjale. «Eks mees ütleb, mida kirjutada!» Ja kui siis mees avaldab raamatu, on jälle teistpidi: «Eks tal naine kirjutas!» Kärt ja Andres Anvelt, kuidas tegelikult on?

Nädal tagasi esitles Andres Anvelt (41) oma teist raamatut «Direktor. Ühe turu erastamise lugu». Selles loos käib hulk hämaraid mahhinatsioone ühe turu ümber, mis väga meenutab meie enda Tallinna keskurtu – on ju see ka ajalooliselt olnud hoopis rohkemat kui vaid kartulimüümise koht.

Paraku ongi Andrese raamatutega nii, et ehkki autor kinnitab ja raamatutski silmatorkavalt kirjas, et see on ilukirjandus, otsib lugeja sealt ikkagi paralleele ja küsib: «Aga äkki see oli ikkagi päriselt nii?» Ja mõni mõtleb: «Äkki olen ma kah raamatus sees?» See oli ka kolme aasta

eest ilmunud «Punase elavhõbedaga» nii. Paratamatuse tingib Andres Anvelli kriminaalpolitseiniku minevik. Kes siis veel kui mitte tema teab, mismoodi elasisid ja hingasid üheksakümnendatel siinkandis tegutsevad «grupeeringud».

«Kuulsin juba ammu, kui lekkis info, et Andres kirjutab sellisel teemal raamatut, ärevaid seltskonnaveestlusi, et ei tea, mis sealt tulla võib,» naerab mehe abikaasa Kärt (37). «Ja see on väga hea – las närvitsevad!»

Andres kinnitab siiski veel kord, et tema teeb ikka ilukirjandust. «Kellelgi pole põhjust muretseda. Siin on 90%

puhas fantaasia ning reaalseid sündmusi ja kohti vahest 10%.»

«Julgen arvata, et tegelikult on rohkem,» poeatab Kärt. Tema pole kindlasti sedasorti naine, kes paluks mehel kirja saavaid maffialugusid pehmendada, kas või pere turvalisuse huvides. «Pigem ütlen, et pane vunki juurde,» naerab ta.

Aga Andres jääb enda juurde – tema raamatud pole kirjutatud kellegi paljastamiseks, vaid selleks, et jäädvustada meil siin üheksakümnendatel üsna avalikult käinud maffiaelu.

Andres arvab, et ehkki organiseeritud kuritegevus pole kadunud, on see

tänases Eestis kümneid kordi vähem mõjukas. «Põhjus lihtne: üldine heaolu on kasvanud ja ka ükski pätt ei taha enam riskida. Kes tahaks vanglasse, kui vabaduses on nii palju võimalusi hästi elada?»

Aga ohtu, et krimiraamatute ainestik niimoodi otsa saab, Andres siiski ei näe. «Üheksakümneendate jätkub neid lugusid ja teemasid nii palju, et võiks terve riivli täis kirjutada – oleks ainult aega ja tahtmist ning fantaasiat,» kinnitab ta ning ajakirjanikust abikaasa pakub kõrvalt lahkelt: «Ma võin sulle ise ka raamatu dikteerida!»

«Nagunii naine kirjutas!»

Selgub, et Kärtilgi on peas raamat valmis – eelmise sajandi lõpu ajakirjandus- ja poliitikavaldkonnast. «Kuid ma ise ei oska raamatut kirjutada! See on hoopis midagi muud kui mis tahes ajakirjandusliku loo kirjutamine,» on ta enesekriitiline. Ja vastab sellega kõigile neile «teadjatele», kes kahtlustavad, et tegelikult kirjutabki Andresele just naine teosed valmis. Nagu nunnutav emme koolipoisile kirjandid. «See on täielik jamajutt!» kinnitab paar. Kui «Punast elavhõbedat» Kärt vähemalt kohati luges valmimise ajal, siis «Direktoriga ...» juhtus selline lugu, et ta nägigi seda alles enne trükikotta saatmist. «Andres andis mulle algul küll lugeda esimest paarikümnet lehekülge. Siis tuli tal kirjutamisesse pikk paus, kuni ta ükskord küsis: «Kuule, kas sul on need peatükid veel alles – mul on kõik arvatist lennanud!» Mul ei olnud neid alles ja nii ta hakkaski otsast peale! Ja praegust varianti nägin ma alles siis, kui kõik oli valmis.»

Loomulikult käib nende perel kannul ka teine «kahtlustus»: et kui Kärt kirjutab ajalehte mõne teravama loo Eesti poliitkaringkondadest, siis kindlasti on ta selle info saanud oma mehelt, kes tänase seisuga on ju Sotsiaaldemokraatide Tallinna piirkonna juht. «Kuulen pidevalt, kuidas sosistatakse: küllap Anvelt suunas, Anvelt andis info. Nii jabur!!! Ma olen ju Päevalehes poliitikaajakirjanik olnud 1994. aastast saadik, kui ma

TARK EI TORMA: Andres on kumbagi oma raamatut kirjutanud kolm aastat – paras tempo, mis ei sega era- ega muud elu.

Andrest veel ei tundnudki,» laiutab Kärt uskumatult käsi.

Üle kuueteist aasta poliitikast artikleid kirjutanud Kärt on lugematuid kordi mõnd poliitikut kuulates-vaadates mõelnud: no küll ajab jama! Andres on võimuliidrite puutumist erinevatesse «skeemidesse» näinud oma kunagises ametis piisavalt, et see «läbi lilled» ka oma raamatutesse sisse kirjutada. Võiks arvata, et nemad kuuluvad selle inimgrupi hulka, kel pole võimukoridorides toimuvast mingeid illusioone – ega ka usku, et üksikisik seal midagi muuta saab. Sellegipoolest kuulub Andres nüüd nende hulka, kelle kohta kokkuvõtvalt öeldakse «poliitik».

«Olen elus näinud nii palju ebaõiglust. Mitte ainult teist-kolmandat, vaid ka lausa viiendat-kuuendat Eestit. Ja leian, et nüüd on mul 41aastasena kaks võimalust: kas võtta õllepurk ette, vaadata kõiki teleuudiseid ja kiruda, et krrrdi sead, või minna ja proovida ise midagi teha. Ikka oma alal, õiguskaitstes – ma ei püüagi olla kõiketeadja,» arutleb Andres. Ta lisab, et pole seni veel enda nahal tundnud mingit survet rääkida või mõelda kui parteisõdur.

«Mul oli hirm, et äkki ta ei jää seal süsteemis iseendaks – muutub ka valetajaks!»

Kärt tunnistab kohe, et temale ei meeldinud Andrese poliitikasseminek algul üldse. «Meil olid kodus pikad vestlused sel teemal. Üks põhjus oli väga egoistlik – minu töö. Teadsin ette, et Andrese poliitikasseminek toob rünnakuid ja kõõrdivaatamist minu kui ajakirjaniku peale. Olen siiani ise alati uskunud, et minu erapooletust ei mõjuta ei ussi-eega püssirohi, aga kui mu oma abikaasa on mõnes erakonnas aktiivne, kes seda siis enam usub? Teine hirm oli mul see, et äkki ta ei jää seal süsteemis iseendaks – muutub ka valetajaks!»

Skeptikute ja netikommentaaritorite suud ei saa sulgeda, aga Kärdi viimane hirm on seni osutunud alusetuks. Ta meenutab, kui soojaks süda läks, kui Andrese käest ETV «Kahekõne» saates küsiti, kes tema erakonna uue juhi kandidaatidest parim on, ning Andres vastas, et parim pole neist keegi. «Olin ülirahul, et ta ei ajanud mingit parteijuttu, vaid tuli tema enda jutt ja arvamus.»

Grusiinide pere

Enamasti suudavadki abikaasad Anveltid teineteise reaktsioone ja käitumist ette aimata – nii töö- kui eraelus. Kärt avaldab siinkohal ühe nipi, mida ehk teistelgi naistel tasuks kõrva taha panna: enne ebaseadlike teemade jutuks võtmist tasub kindlaks teha, mis tuju abikaasa on. «Ja kui tuju pole õige, on targem mõni teema edasi lükata,» täpsustab ta. Hämada Kärt suurt ei saa, sest Andres on ju FBI Akadeemias peensus-teni õppinud, kuidas valetamist ära tunda. Ja ehkki naine usub tänaseni, et küll ta abikaasa ikka ära petaks, kui tahaks, siis Andres muigab siinkohal palju-tähendavalt ...

«Hiljuti juhtus meil selline lugu, et koer näris autos turvavööd ära. Andres ei olnud sel päeval kõige paremas meeleolus. Rääkisin siis õnnetusest järgmisel päeval, kui tal oli hea tuju. Eks ta siis ka paukus natuke, aga see läks siiski ruttu üle. Ega tea, mis oleks saanud, kui ma oleks talle sel õigel päeval asjast rääkinud ... Võib-olla olekski öelnud, et võta oma koer ja – uks on seal!» naerab naine. Andres pehmendab: «No ei oleks ... Või kui, siis oleks lasknud sada meetrit minna ja siis ise järele tormanud.»

Tjah, ega vist Anveltide sõbrad neid niisama grusiinide perekonnaks ei nimetaks.

SIGNE LAHTEIN